2022

PHILOSOPHY

(Honours Elective)

Paper : PHI-HE-5016

(Philosophy of Upanisads)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

1. Answer the following as directed (any *ten*) : 1×10=10

নিৰ্দেশানুসৰি তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো দহটা) :

(a) There are two / three / four parts of the Veda.

(Choose the correct answer)

বেদৰ অংশ হ'ল দুটা / তিনিটা /চাৰিটা ।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(b) What is the literal meaning of Sūtra?

'সূত্ৰ'ৰ আক্ষৰিক অৰ্থ কি ?

(c) _____ has established the link between the Upaniṣad and the Brāhmaṇas.

(Fill in the blank)

উপনিষদ আৰু ব্ৰাহ্মণৰ মাজত _____ যে যোগসূত্ৰ স্থাপন কৰিছে।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(d) What is the literal meaning of the word 'Upaniṣad'?

'উপনিষদ' শব্দটোৰ আক্ষৰিক অৰ্থ কি?

(e) Mention any two fundamental Upaniṣads.

যি কোনো দুখন প্ৰধান উপনিষদৰ নাম উল্লেখ কৰা।

(f) The doctrine of the Ātman has developed through the hymns of _____ and Atharva Veda.

(Fill in the blank)

আত্মা-সম্পৰ্কীয় মতবাদটো _____ আৰু অথৰ্ব বেদৰ মন্ত্ৰৰ পৰা বিকাশ হৈছে।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(g) Name any two Upaniṣads which are the oldest of all the Upaniṣads.

যি কোনো দুখন আটাইতকৈ পুৰণি উপনিষদৰ নাম লিখা।

(h) "The Brahmasūtra of Bādarāyaṇa systematizes the philosophical teachings of different Upaniṣads."

(Write true or false)

"বাদৰায়ণৰ ব্ৰহ্মসূত্ৰই বিভিন্ন উপনিষদৰ দাৰ্শনিক শিক্ষাসমূহ প্ৰণালীবদ্ধ কৰিছে।"

(সঁচা নে মিছা লিখা)

(i) The liberated person acts for the welfare of mankind but never bound by his _____ interest.

(Fill in the blank)

এজন মোক্ষপ্ৰাপ্ত ব্যক্তিয়ে মানৱ জাতিৰ কল্যাণৰ হকে কাম কৰে কিন্তু তেওঁ _____ ইচ্ছাৰ দ্বাৰা সীমাবদ্ধ নহয়।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(j) According to _____ Upaniṣad, thou art that refers to 'Tat tvam asi'.

(Fill in the blank)

_____ উপনিষদৰ মতে, আত্মাই ব্ৰহ্ম (thou art that), এই বাক্যাংশই 'তত্ত্বমসি'ক সূচায়।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(k) Name the Upaniṣad which states that water is the ultimate source of the Universe.

পানীক বিশ্বজগতৰ মূল উৎস হিচাপে উল্লেখ কৰা উপনিষদখনৰ নাম লিখা।

(l) According to the Upaniṣads, God is Para Brahman / Apara Brahman.

(Choose the correct answer)

উপনিষদৰ মতে, ঈশ্বৰ 'পৰ ব্ৰহ্ম' / 'অপৰ ব্ৰহ্ম'।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(m) Is fatalism or determinism a misrepresentation of the theory of Karma?

নিয়তিবাদ কৰ্মবাদৰ ভুল উপস্থাপন নেকি ?

(n) Chāndogya Upaniṣad is an integral part of _____ Veda.

(Fill in the blank)

ছান্দোগ্য উপনিষদ _____ বেদৰ এটা অপৰিহাৰ্য অংগ।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(o) Does Muṇḍaka Upaniṣad support personal-impersonal theory of creation?

মুণ্ডক উপনিষদে সৃষ্টিৰ ব্যক্তিবাদী-নৈৰ্ব্যক্তিবাদী তত্ত্বটো সমৰ্থন কৰেনে ?

(p)• In the Upaniṣads, the terms Brahman and Ātman both refer to the same meaning. Is the statement correct?

উপনিষদত 'ব্ৰহ্ম' আৰু 'আত্মা' শব্দ দুটাই একে অৰ্থ সূচায়। কথাষাৰ সঁচানে ?

(q) Mention the literal meaning of Jīvanmukti.

'জীৱনমুক্তি'ৰ আক্ষৰিক অৰ্থ কি ?

(r) According to Śaṅkarācārya, the Brahman which is free from all the predicates is known as _____ Brahman.

(Fill in the blank)

শঙ্কৰাচাৰ্যৰ মতে, সকলো গুণৰহিত ব্ৰহ্মক _____ বুলি জনা যায়।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

2. Answer the following questions very briefly (any *five*) : 2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ অতি চমু উত্তৰ দিয়া (যি কোনো পাঁচটা) :

(a) Mention two reasons for considering Ṣaḍ-darśana systems of Indian philosophy as Āstika or orthodox.

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ 'ষড়্-দৰ্শন' প্ৰণালীটোক কিয় আস্তিক বুলি কোৱা হয় তাৰ দুটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।

(b) Mention two prominent Vedānta thinkers who have commented on 'Brahmasūtra'.

'ব্ৰহ্মসূত্ৰ'ৰ বিষয়ে ভাষ্য আগবঢ়োৱা দুজন প্ৰখ্যাত বৈদান্তিক চিন্তাবিদৰ নাম উল্লেখ কৰা।

(c) Write two reasons for considering the Upaniṣads as Vedānta.

উপনিষদসমূহক কিয় বেদান্ত বুলি কোৱা হয় তাৰ দুটা কাৰণ লিখা।

(d) Write the name of two important symbols, besides the Prāṇa under which Brahman is worshipped.

প্ৰাণৰ উপৰিও ব্ৰহ্মক উপাসনা কৰা দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ চিহ্নৰ নাম লিখা।

(e) What is the nature of the 'Annamaya Ātman'?

'অন্নময় আত্মা'ৰ স্বৰূপ কি?

(f) How the Turīya state of the Soul can be apprehended?

তুৰীয় অৱস্থাত আত্মাক কেনেদৰে বুজিব পাৰি?

(g) State two fundamental differences between the Vedas and the Upaniṣads.

বেদ আৰু উপনিষদৰ দুটা মূল পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

(h) Write any two elements of 'cosmic theory of creation'.

'সৃষ্টিৰ জাগতিক তত্ত্ব'ৰ যি কোনো দুটা উপাদানৰ বিষয়ে লিখা।

(i) What does cosmic force refer to in the philosophy of Upaniṣads?

উপনিষদীয় দৰ্শনত জাগতিক শক্তিয়ে কি সূচায়?

(j) What is Saṁhitā?

সংহিতা কি?

3. Answer the following questions (any *four*) : 5×4=20

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা (যি কোনো চাৰিটা) :

(a) Explain the concept of 'Jñāna' according to the Upaniṣads.

উপনিষদৰ মতে 'জ্ঞান'ৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা।

(b) "Upaniṣads are said to be the fountain head of Indian philosophy." Explain the statement.

"উপনিষদসমূহক ভাৰতীয় দৰ্শনৰ ভিত্তি বুলি গণ্য কৰা হয়।" কথাষাৰ ব্যাখ্যা কৰা।

(c) Write a note on the social condition for the development of the Upaniṣads.

উপনিষদসমূহৰ বিকাশৰ সময়ত থকা সামাজিক ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখা।

(d) Elucidate the acosmic ideal of Brahman as depicted in the Upaniṣads.

উপনিষদত চিত্রিত কৰা ধৰণে ব্ৰহ্মৰ অতিজাগতিক ধাৰণাটো বহলাই লিখা।

(e) Discuss three types of Liberation as stated in the Upaniṣads.

উপনিষদত উল্লেখিত মোক্ষৰ তিনিটা প্ৰকাৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(f) Explain Five Koṣas of Jīva as depicted in the Taittirīya Upaniṣad.

তৈত্তিৰীয় উপনিষদত চিত্রিত জীৱৰ পঞ্চকোষ সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা।

(g) Discuss the relation between the Individual Self and the Supreme Self as explained in the Upaniṣads.

উপনিষদত ব্যাখ্যা কৰা ধৰণে জীৱাত্মা আৰু পৰম আত্মাৰ সম্বন্ধ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

(h) Explain the Law of Karma in relation to the cycle of birth and rebirth (Saṁsāra) as described in the Upaniṣads.

উপনিষদত বৰ্ণিত জন্ম আৰু পুনৰ্জন্মচক্ৰৰ প্ৰসংগত কৰ্মবাদ সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা।

4. Answer the following questions (any *four*) : 10×4=40

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা (যি কোনো চাৰিটা) :

(a) Discuss the aphoristic method and etymological method of the Upaniṣads.

উপনিষদৰ সূত্ৰমূলক পদ্ধতি আৰু শব্দৰ ব্যুৎপত্তিগত পদ্ধতিটো আলোচনা কৰা।

(b) Discuss the influence of the philosophy of Upaniṣad in the development of Mīmāṁsā philosophy.

মীমাংসা দৰ্শনৰ বিকাশত উপনিষদৰ দৰ্শনৰ প্ৰভাৱৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(c) How is 'not-being' defined in the Upaniṣad? Explain the concept of origin of the Universe from the 'not-being' as found in the Upaniṣad.

'অ-সত্তা'ৰ ধাৰণাটো উপনিষদত কিদৰে বৰ্ণনা কৰা হৈছে? উপনিষদত 'অ-সত্তা'ৰ পৰা জগতৰ উৎপত্তিৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা।

(d) What is Upaniṣadic concept of Prāṇa? Explain how Prāṇa becomes the source of origin of Universe.

উপনিষদীয় ধাৰণাত প্ৰাণ কি? প্ৰাণ কেনেদৰে জগতৰ উৎপত্তিৰ উৎস হৈছে, ব্যাখ্যা কৰা।

(e) Discuss the doctrine of 'Brahman as bliss' as depicted in the Bṛihadāraṇyaka Upaniṣad.

বৃহদাৰণ্যক উপনিষদত চিত্ৰিত 'ব্ৰহ্মাই আনন্দ' ধাৰণাটো আলোচনা কৰা।

(f) "Brahman as Sat, as Cit and as Ānanda." Explain the concept of Brahman as described in the Upaniṣad.

"ব্ৰহ্ম সৎ, চিৎ আৰু আনন্দ।" উপনিষদত বৰ্ণনা কৰা ধৰণে ব্ৰহ্মৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা।

(g) "This Universe was in the beginning not-being, this (not-being) was being. It arose; thereupon an egg was developed." Discuss the Upaniṣadic concept of universal egg with reference to this statement.

"এই জগতখন আদিতে অসত্তা আছিল ; এই অসত্তাই সত্তা, তাৰ বাবেই পৰিণতিত এটি ডিম্ব হ'ল।" এই কথাষাৰৰ আলমত বিশ্ব ডিম্বাণুৰ উপনিষদীয় ধাৰণাটোৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(h) Elucidate the Upaniṣadic concept of Māyā.

উপনিষদৰ 'মায়া'ৰ ধাৰণাটো বহলাই লিখা।

(i) Write a note on the doctrine of rebirth as stated in the philosophy of Upaniṣads.

উপনিষদীয় দৰ্শনত উল্লেখ কৰা ধৰণে পুনৰ্জন্মৰ ধাৰণাটোৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখা।

(j) How is Jīva explained? Discuss in detail the Upaniṣadic view of Jīva and Ātman.

জীৱক কিদৰে ব্যাখ্যা কৰিব পাৰি ? উপনিষদৰ জীৱ আৰু আত্মাৰ ধাৰণাটো বিশদভাৱে আলোচনা কৰা।

★★★